

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Sprawozdanie Komisji Europejskiej dotyczące polityki konkurencji za rok 2020

(2022/C 97/10)

Sprawozdawca:	Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), prezydent Białegostoku
Dokument źródłowy:	COM(2021) 373 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

1. Uważa, iż jednolity rynek europejski (JRE) jest jednym z największych osiągnięć Unii Europejskiej (UE), a polityka konkurencji UE ma na celu utrzymanie otwartej gospodarki rynkowej z wolną, uczciwą i skuteczną konkurencją, sprzyjającą efektywnej alokacji zasobów i promującą innowacyjność.
2. Docenia dotychczasowe starania Komisji Europejskiej (KE) i Parlamentu Europejskiego (PE) na rzecz ustanowienia jasnej, przejrzystej i skutecznej polityki konkurencji UE.
3. Zaznacza, że pogodzenie reguł konkurencji UE z jej polityką przemysłową, cyfrową, środowiskową, na rzecz klimatu, społeczną i międzynarodową polityką handlową ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia równych warunków działania we wszystkich sektorach, a tym samym zapewnienia globalnej konkurencyjności, co pozwoli przyczynić się do rozwoju MŚP.
4. Z zadowoleniem przyjmuje rozporządzenie (UE) 2019/452 ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii, a także białą księgę KE w sprawie wyrównania szans w zakresie dotacji zagranicznych.
5. Zgadza się ze stwierdzeniami podkreślającymi ograniczony dostęp konsumentek i konsumentów do pełnej informacji w Internecie o produktach i usługach ze względu na ograniczoną liczbę dostępnych ekosystemów cyfrowych i platform o niskiej dostępności tłumaczeń na języki narodowe.
6. Z zadowoleniem przyjmuje zwrócenie przez KE uwagi na inicjatywę „Ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania” (IPCEI).
7. Zwraca uwagę, iż cele polityki konkurencji UE powinny w szczególny sposób uwzględniać potrzeby MŚP, również tych z obszarów wiejskich i mniej rozwiniętych, oraz tworzyć sprawiedliwe i równe warunki działania, z korzyścią dla wszystkich obywateli UE.
8. Podkreśla, iż dbałość o doskonalenie polityki konkurencji UE jest szczególnie ważna dla władz lokalnych i regionalnych, ponieważ równe traktowanie przedsiębiorstw jest zasadniczym elementem i jednym z priorytetów działania rynku wewnętrznego.

Konkurencyjność UE a wsparcie pandemiczne przedsiębiorstw

9. Uważa, iż wszelka pomoc związana z kryzysem pandemii COVID-19 musi być udzielana wyłącznie przedsiębiorstwom, które doświadczają bezpośrednich skutków finansowych pandemii prowadzących do nierentowności działalności gospodarczej.
10. Zwraca uwagę, że tymczasowe finansowe środki reagowania na pandemię nie powinny być wykorzystywane przez przedsiębiorstwa nierentowne, niepoczuwające się do realizacji unijnych celów klimatycznych, znajdujące się w trakcie upadłości, poważnej restrukturyzacji bądź jej wymagające, o ile były w takiej kondycji już przed wybuchem pandemii.

11. Zwraca uwagę na ogólne kierunki globalnej reformy podatku od osób prawnych przyjętej przez otwarte ramy OECD/G-20 w październiku 2021 r. Wzywa Komisję do zaproponowania, niezwłocznie po zakończeniu negocjacji, konkretnych środków w celu wdrożenia nowych przepisów w UE. Wzywa do pilnego podjęcia wysiłków na rzecz dalszego rozwoju globalnego prawa podatkowego z uwzględnieniem przedsiębiorstw różnej wielkości.
12. Uznaje, iż pomoc publiczna powinna być projektowana i przyznawana w sposób transparentny i odpowiedzialny pod względem społecznym, gospodarczym i środowiskowym.
13. Z zadowoleniem przyjmuje dotychczasowe ograniczenia wdrożone przez KE dotyczące m.in. wypłaty dywidendy, premii czy wykupu akcji przedsiębiorstw objętych pomocą.
14. Zachęca, aby tworzyć mechanizmy ułatwiające funkcjonowanie w okresie pogorszenia koniunktury w wyniku kryzysów gospodarczych i pozagospodarczych (tak jak w przypadku pandemii COVID-19), zmniejszając jednak udział bezpośredniego finansowania, które sztucznie zaburza relacje rynkowe.
15. Zwraca uwagę, iż zaburzenia warunków działania wywoływane m.in. przez różnego rodzaju sytuacje kryzysowe zachęcają przedsiębiorstwa do niezgodnej z zasadami polityki konkurencji UE reorganizacji rynkowej prowadzącej do np. zawierania porozumień dotyczących wielkości produkcji i/lub celem zwiększenia rentowności; jednak według unijnych zasad dotyczących konkurencji jest to niedozwolone i ostatecznie prowadzi do przenoszenia kosztów kryzysu na konsumentów.
16. Podkreśla, iż podstawowym celem – nawet w warunkach kryzysowych – pozostaje zagwarantowanie konsumentom korzyści z konkurencyjnych rynków, tylko wtedy gdy występują na nich uczciwe ceny i szeroki wybór produktów wysokiej jakości.
17. Uważa, że zapewnienie równych warunków działania dla przedsiębiorstw na JRE ma kluczowe znaczenie zwłaszcza dla MŚP, w tym dla tworzenia innowacji, rozwoju nowych proekologicznych technologii oraz tworzenia trwałych miejsc pracy w UE.
18. Wzywa KE do monitorowania wykorzystania i dystrybucji różnych środków finansowania UE w odpowiedzi na kryzys COVID-19, w tym za pośrednictwem krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności państw członkowskich, które muszą być zgodne z unijnymi zasadami konkurencji i pomocy państwa.
19. Oczekuje działań ex ante w zakresie strategii względem sytuacji kryzysowych; planowanie w ramach polityki konkurencji musi być spójne i konsekwentne w długookresowym horyzoncie decyzyjnym.

Nowe obszary rynku europejskiego

20. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek KE dotyczący aktu o rynkach cyfrowych (DMA) i podkreśla pilną potrzebę stworzenia sprawiedliwego otoczenia biznesowego dla użytkowników biznesowych zależnych od tzw. strażników dostępu, aby również w internecie zapewnić wolną konkurencję.
21. Wzywa KE, państwa członkowskie i regiony do zwiększania wysiłków na rzecz wspierania transferu technologii, tak by wspierać budowanie unijnych łańcuchów tworzenia wartości i maksymalizować wykorzystanie dostępnych kapitałów. Specjalnego wsparcia należy udzielić regionom słabiej rozwiniętym, peryferyjnym, najbardziej oddalonym i wyspiarskim.
22. Podkreśla, że cyfryzacja jest szczególnie ważna dla MŚP, ponieważ zapewnia dostęp do szerszych rynków i eliminuje problemy przestrzenne wynikające z niekorzystnego położenia geograficznego. Należy przeznaczyć środki finansowe UE na MŚP, zwłaszcza te z obszarów wiejskich i słabiej rozwiniętych w celu umożliwienia cyfryzacji ich działalności. Ponadto trzeba zapewnić MŚP informacje na temat istniejących na poziomie UE możliwości w zakresie cyfryzacji. Kluczową rolę w ich rozpowszechnianiu mogłyby odgrywać władze lokalne i regionalne.
23. Uważa, iż rozwój UE prowadzący do transformacji cyfrowej wymaga przeciwdziałania strukturom monopolistycznym.
24. Zwraca uwagę na szczególne znaczenie zakazu nadużywania pozycji dominującej (art. 102 TFUE), tak w przypadku aktywności podmiotów zewnętrznych, jak i wewnątrz UE; nabiera to szczególnego znaczenia w słabo sformalizowanych i monitorowanych, dynamicznie rozwijających się nowych obszarach rynku.

25. Zwraca uwagę, iż kary finansowe stosowane za naruszanie warunków konkurencyjności są tylko częścią rozwiązania. Przede wszystkim nowy akt o rynkach cyfrowych musi zapewnić to, że strażnicy dostępu przestaną stosować nielegalne praktyki, aby uzyskać przewagę konkurencyjną. Krytycznie ocenia to, że koszty związane z karami za naruszanie zasad konkurencji są przenoszone na konsumentów, to zaś ostatecznie prowadzi do sytuacji, w której jedynymi pokrzywdzonymi są obywatele UE.

26. Podkreśla, że DG ds. Konkurencji Komisji Europejskiej posiada osobną Dyрекcję ds. Cyfryzacji, która w ostatnich latach przeprowadziła szereg badań sektorowych (np. badanie sektora handlu elektronicznego i badanie sektora konsumenckiego internetu rzeczy), co doprowadziło m.in. do przedstawienia wniosku ustawodawczego dotyczącego aktu o rynkach cyfrowych. Oczekuje, że DG ds. Konkurencji uwzględni wyniki dochodzeń antymonopolowych we wdrażaniu aktu o rynkach cyfrowych.

27. Zgadza się z PE, iż bieżące zasoby Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji (DG COMP) KE są niewystarczające w stosunku do obciążenia pracą i wyzwaniem.

28. Dostrzega wyzwania związane z tworzeniem i egzekwowaniem polityki konkurencji szczególnie w obszarze rynku cyfrowego, gdzie dochodzi do koncentracji, agregacji i wykorzystania danych na rynkach o zerowych cenach, stosowania nieuczciwych algorytmów ustalania cen, szczególnie przez duże platformy. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje to, że akt o rynkach cyfrowych ma m.in. na równi traktować usługi i produkty oferowane przez platformy-strażników dostępu oraz podobne usługi i produkty oferowane przez strony trzecie na takich platformach. Ma to zapewnić wolną konkurencję.

29. Oczekuje od KE działań na rzecz dostosowania rejestru dotyczącego organizacji lobbujących na rzecz konkretnych rozwiązań cyfrowych w imieniu podmiotów spoza UE oraz dotyczącego jawności źródeł ich finansowania.

30. Z zadowoleniem przyjmuje ocenę KE dotyczącą zapotrzebowania na nowe narzędzia służące do zapewnienia skuteczności polityki konkurencji UE, które są szczególnie niezbędne w nowych, dopiero formujących się i mało opisanych obszarach rynku.

31. Zgadza się, iż konsumenci mają zbyt małą kontrolę nad własnymi danymi i tożsamością cyfrową, tym bardziej iż większość usługodawców cyfrowych wymaga wyrażenia zgody – nie pozostawiając konsumentom wyboru, jeśli nie chcą stracić dostępu do niektórych usług.

32. Zachęca KE do stworzenia przepisów, które będą zobowiązywały podmioty dysponujące danymi do ich usuwania w sytuacji, gdy konsument przez określony czas (np. jednego roku) nie korzystał z ich usług.

33. Wyraża wsparcie dla działań na rzecz usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG), które pozostają niezbędne dla przetrwania szeregu społeczności w całej Europie, zwłaszcza w odizolowanych, odległych lub peryferyjnych regionach Unii.

34. Zwraca uwagę, iż w obszarze usług finansowych rozwinęły się pewne struktury oligopolistyczne, a niektóre duże przedsiębiorstwa technologiczne stały się ważnymi graczami na rynku usług finansowych, co wymaga kontroli i zabezpieczenia konsumentów. Dlatego podkreśla tu znaczenie stosowania art. 102 TFUE również do usług online, tak aby mali dostawcy z miast i regionów, którzy oferują online swoje usługi oraz produkty, nie byli w gorszej sytuacji konkurencyjnej.

35. Wzywa KE do przeglądu dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego, ponieważ dotychczasowa ochrona konsumentów jest niedostateczna, a dostęp do informacji podnoszącej świadomość wpływu różnego rodzaju czynników na zmienność produktów jest zbyt niski.

36. Nawołuje KE do zbadania nieuczciwych klauzul i praktyk stosowanych, zwłaszcza przez sektor bankowy, w umowach konsumenckich, ponieważ sektor bankowy – pomimo niebagatelnej znaczenia – musi być traktowany jak inne obszary rynku.

37. Podkreśla potrzebę ochrony podatników i klientów banków przed ciężarem ratowania systemu finansowego.

Polityka konkurencji UE w stosunku do państw trzecich

38. Dołącza się do apelu PE o wzmocnienie instrumentów ochrony handlu w celu zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych i ochrony konkurencyjności europejskiego przemysłu.

39. Oczekuje prac nad dwukierunkowością polityki konkurencyjności UE, tak by: w ramach JRE zapewnione były gwarancje swobód i mechanizmy przeciwdziałające koncentracji, w tym tworzeniu monopolu, oraz budowanie równowagi między siłą rynkową kupujących i sprzedających; natomiast w stosunku do państw trzecich stosowano mechanizmy równoważne do modeli promocji eksportu (np. Chin, USA).

40. Zwraca uwagę, iż przeciwdziałanie monopolizacji rynku europejskiego musi być tak samo silne w stosunku do podmiotów pochodzących z UE, jak i spoza; obecnie – szczególnie w obszarze e-handlu – występują liczne dysfunkcje wynikające z monopolizacji obszaru wysokich technologii cyfrowych przez korporacje pochodzące z USA i Chin.

41. Oczekuje rozwijania polityki przemysłowej w taki sposób, aby stanowiła ona narzędzie konwergencji regionów, wsparcie dla przestrzennej, efektywnej realokacji zasobów bez zakłócania konkurencji.

42. Wzywa Komisję do zwrócenia uwagi na rolę zagranicznych przedsiębiorstw państwowych, które są wspierane i dotowane przez ich rządy w sposób, którego unijne zasady jednolitego rynku zabraniają podmiotom z UE.

43. Żąda równego traktowania partnerów handlowych UE; tym samym oczekuje od KE formalizacji przepisów gwarantujących identyczne warunki dostępu do rynku, konkurencji czy pomocy państwa; każde naruszenie warunków powinno wiązać się z wstrzymaniem wymiany na specjalnych zasadach, tak by groźba sankcji miała wymiar motywujący.

44. Zauważa, że obecne działania prokonkurencyjne potwierdzają, iż podmioty spoza UE nie przestrzegają takich samych zasad, otrzymując m.in. silne poparcie rządowe, w tym finansowe. Wymaga to większej elastyczności europejskiego prawa w dziedzinie konkurencji, zwłaszcza w odniesieniu do pomocy państwa, które to prawo nie uwzględnia w dostatecznym stopniu charakteru konkurencji, z jaką mają do czynienia europejskie przedsiębiorstwa w krajach trzecich, gdzie nie są przestrzegane te same zasady.

45. Wnioskuje o wzmocnienie prac nad polityką handlową UE, a nie naśladowanie innych rynków, np. USA, ponieważ dotychczasowa formuła jest spójna z przekonaniem obywateli UE i tradycjami przedsiębiorczości. UE musi wzmocnić swoją politykę handlową, aby być bardziej asertywną w kwestii wzajemności w dostępie do rynku i kontroli subsydiów przemysłowych.

46. Zachęca do rozszerzenia modelu kontroli koncentracji kapitału; należy zwrócić uwagę na coraz silniejszą ekspansję, która prowadzi nie tylko do tworzenia monopolistów rynkowych, ale też do zwiększania zajętości rynku pod względem wertykalnym i horyzontalnym, co negatywnie wpływa na dekoncentrację łańcuchów wartości.

47. Realizacja celów dotyczących walki z nierównościami społecznymi i kryzysem klimatycznym, podnoszenia norm środowiskowych, doskonalenia wdrażania oengetowskich celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, wdrażania polityk: klimatycznej i ochrony konsumentów – wymaga działań bezwzględnie traktujących wszelkie naruszenie obowiązujących warunków np. produkcji, zatrudnienia czy warunków środowiskowych u dostawców spoza UE.

Przyszłość polityki konkurencji UE

48. Zwraca uwagę, że postanowienia umowy o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem dotyczące pomocy państwa oraz kontroli dotacji nakładają na obie strony znaczne ograniczenia w odniesieniu do dotacji publicznych. O ile postanowienia zapewniają, że unijne prawo konkurencji nadal ustanawia normy dla równych warunków działania, to art. 3.4.2 i 3.5 umowy stanowią, że obie strony muszą zapobiegać niektórym rodzajom subsydiów, jeżeli mają one rzeczywisty lub potencjalny „istotny” wpływ na handel lub inwestycje między stronami. W związku z tym wzywa Komisję do ścisłego monitorowania przestrzegania tych przepisów przez Zjednoczone Królestwo w celu uniknięcia jakiegokolwiek dumpingu w zakresie subsydiowania przez Zjednoczone Królestwo.

49. Zachęca do podjęcia bardziej radykalnych działań przeciw bojkotowaniu produktów i usług państw członkowskich oraz ich fałszowaniu i podrabianiu w celu nieuczciwego obrotu nimi na globalnym rynku; MSP muszą mieć wyraźne wsparcie instytucji europejskich na rynkach zagranicznych.

50. Zwraca uwagę na potrzebę jasnego rozgraniczenia między celami polityki konkurencyjności, która powinna być stosowana przede wszystkim na jednolitym rynku europejskim, a polityką przemysłową nastawioną na wsparcie podmiotów podejmujących rywalizację na globalnym rynku.

51. Uważa, iż długofalowe działania w ramach polityki konkurencji UE powinny zakładać wzmacnianie odporności łańcuchów wartości dodanej, tak by ograniczyć uzależnienie od podmiotów z państw trzecich, a w sytuacji gdy jest to niemożliwe, zagwarantować wysoki poziom dywersyfikacji dostawców.

52. Podkreśla, iż unijne przepisy dotyczące konkurencji i pomocy państwa muszą być spójne z Europejskim Zielonym Ładem, strategią cyfrową UE, Europejskim filarem praw socjalnych i celami zrównoważonego rozwoju ONZ. Zwraca uwagę, że ustalenie koszyka energetycznego należy do kompetencji państw członkowskich, ale ubolewa, że niektóre państwa członkowskie nie uzależniają pomocy państwa od takich celów.

53. Wyraża zadowolenie w związku z tym, że niedawne badanie zlecone przez Komisję na temat tendencji rynkowych w opiece zdrowotnej i mieszkalnictwie socjalnym oraz skutków pomocy państwa, przeprowadzone w kontekście trwającej oceny pakietu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym z 2012 r. dotyczącego opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa socjalnego⁽¹⁾, jest w dużej mierze zbieżne z postulatami KR-u przedstawionymi w opinii z października 2016 r. „Pomoc państwa i usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym”⁽²⁾, a w szczególności z następującymi dwoma punktami: 1) pułap de minimis w wysokości 500 000 EUR został z łatwością osiągnięty, a biorąc pod uwagę ogólny wzrost pomocy państwa dla sektorów, należy rozważyć zwiększenie pułapu ze względu na proporcjonalność; 2) definicja mieszkalnictwa socjalnego jest uważana za nieprzejrzystą, ponieważ w państwach członkowskich UE nie istnieje jedna definicja mieszkalnictwa socjalnego. Ponadto obecna definicja wydaje się być przestarzała, ponieważ rośnie zapotrzebowanie ludności na mieszkania po przystępnej cenie. W związku z tym KR ponawia swój apel o usunięcie z definicji mieszkalnictwa socjalnego zbyt restrykcyjnego odniesienia do „osób najbardziej potrzebujących lub słabszych grup społecznych”.

54. Wzywa KE do monitorowania i wnikliwych badań wpływu podmiotów finansowych, w tym szczególnie platform cyfrowych, na konkurencję na rynku i decyzje konsumentów.

55. Zwraca uwagę, że należy gruntownie zmienić unijne ramy pomocy państwa mające na celu wspieranie stopniowego przechodzenia energochłonnych i zależnych od importu gałęzi przemysłu surowcowego na procesy o niskim poziomie emisji CO₂ lub wręcz na procesy neutralne pod względem emisji CO₂. Oprócz wsparcia inwestycyjnego potrzebne jest również wsparcie kosztów operacyjnych. Europejskie i krajowe programy finansowania powinny być zatem wyposażone w wystarczające środki i móc je łączyć w różnych kombinacjach. Istotny wkład w transformację przemysłową mogą również wnieść oparte na projektach umowy na rzecz klimatu, które obejmowałyby długoterminową gwarancję rządową ceny CO₂.

56. Zwraca uwagę na potrzebę stworzenia i stosowania skutecznych narzędzi nacisku na podmioty wewnętrzne i zewnętrzne nieprzestrzegające reguł konkurencyjności.

57. Uważa, że ściśle i bezstronne egzekwowanie unijnych reguł konkurencji przez niezależne organy ds. konkurencji ma kluczowe znaczenie dla europejskich przedsiębiorstw działających na rynku wewnętrznym i na szczeblu międzynarodowym, zwłaszcza dla MŚP, dlatego zachęca do większej odwagi w ramach nakładania sankcji na podmioty naruszające oczekiwany porządek.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-09/kd0621047enn_SGEI_evaluation.pdf

⁽²⁾ <https://webapi2016.COR.europa.eu/v1/documents/cor-2016-01460-00-00-ac-tra-pl.docx/content>

58. Ponawia apel o odwagę przy wdrażaniu nowych rozwiązań, a szczególnie o większe ambicje w dążeniu do neutralności klimatycznej gospodarki europejskiej i do bezpośredniego wzmocnienia jednolitości wspólnego rynku.
59. Zachęca do działań łączących politykę spójności z polityką konkurencji, tak by ostateczne wsparcie wiązało się z ujednolicaniem zasad, reguł funkcjonowania podmiotów na JRE. Dlatego pozytywnie ocenia elastyczność, którą w związku z pandemią COVID-19 wprowadzono w dziedzinie pomocy państwa na rzecz polityki regionalnej. Zwraca uwagę na ankietę na temat wdrażania środków towarzyszących programom CRII i CRII+, przeprowadzoną przez Komisję COTER KR-u wśród instytucji zarządzających funduszami strukturalnymi. Jej rezultaty pokazały, że większość instytucji zarządzających funduszami strukturalnymi poparłaby tymczasowe podwyższenie progu de minimis dla pomocy państwa.
60. Uznając, iż europejskie przedsiębiorstwa muszą być w stanie konkurować na światowych rynkach na równych zasadach, wzywa KE do dostosowania polityki konkurencji UE i pomocy państwa w celu promowania rozwoju przemysłowego, szczególnie na obszarach o najwyższym poziomie zaawansowania technicznego i technologicznego, oraz intensywnego wspierania ekspansji europejskich przedsiębiorstw poza jednolitym rynkiem.
61. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej dotyczącą zaproponowania zmian do ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, aby jeszcze bardziej ułatwić publiczne wsparcie dla zielonej i cyfrowej transformacji UE⁽³⁾. Podkreśla, że zwolnienie niektórych rodzajów pomocy z obowiązku zgłoszenia znacznie ułatwia państwom członkowskim szybkie przyznawanie pomocy, jeżeli spełnione są warunki dotyczące ograniczania zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym.
62. Podkreśla, iż ważnym jest aby UE pozostała gospodarką otwartą i nadal promowała wolny, uczciwy, zrównoważony handel międzynarodowy, który przynosi korzyści wszystkim partnerom handlowym. Popiera w tym względzie wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz reformy WTO, której celem musi być ponowne ożywienie i wzmocnienie WTO, m.in. poprzez modernizację jej funkcjonowania oraz wyeliminowanie luk w jej ramach regulacyjnych, tak aby mogła odpowiednio reagować na bieżące wyzwania stojące przed handlem.
63. Ponownie apeluje do Komisji Europejskiej o opracowanie bardziej elastycznych i skuteczniejszych zasad pomocy publicznej umożliwiających udzielanie – zgodnie z przepisami dotyczącymi EFRR i RRF – pomocy finansowej regionalnym portom lotniczym zlokalizowanym w regionach peryferyjnych, wyspiarskich, najbardziej oddalonych lub słabiej rozwiniętych, w których nie istnieje bardziej wydajna i zrównoważona alternatywa⁽⁴⁾.

Bruksela, dnia 2 grudnia 2021 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽³⁾ Konsultacje Komisji Europejskiej z dnia 6 października 2021 r. mające na celu przyjęcie zmienionego ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w pierwszej połowie 2022 r.

⁽⁴⁾ COTER-VII-010, COR-2021-00471-00-00, opinia Europejskiego Komitetu Regionów „Przyszłość regionalnych portów lotniczych – wyzwania i możliwości”.